

Узрост як падмурак для новых набыткаў
“Літаратура і Мастацтва” адзначыла юбілей — 75 гадоў з дня выхаду першага нумара **Стар. 2**

Знічкі Айчыны
Стар. 3

Раманы без працягу
У расійскага паэта Уладзіміра Маякоўскага мог быць нашчадак, генетычна звязаны з Беларуссю **Стар. 4**

Жанчыны — вясны гаспадыні

У творчым асяроддзі сталіцы наступіла сапраўдная вясна. Да яе прыходу маладыя няўрымслівыя мастакі і дызайнеры — студэнты Беларускай акадэміі мастацтваў — падрыхтавалі выставу “Вясна, каханне і ўсё такое...”

Кацярына Немагай

Восем творцаў стварылі асаблівую атмасферу: промні вясновага сонца ззяюць на карцінах Аляксандра Кулая, заварожваюць усмешкі дзяўчат на фотаздымках Аляксандра Алейнікава, а ў зале на імітаваным газоне расце сапраўдная зялёная трава. У інтэр’еры — фігуры вялізных матылёў і пчол, манекены мужчын і жанчын у лёгкім яркім адзенні, раскошныя кампазіцыі з тканіны, дроту, празрыстага пластыку... Нават мімалётнага позірку на экспанаты хапае, каб інтрыгуючая назва выставы стала зразумелай. “Усё такое” — гэта і самі работы студэнтаў, і той святочны настрой, які яны ствараюць, і любоў да свету, да прыроды, да людзей.

Цікава, што ў гэтым творчым свеце лёгкасці і святла адчуваецца прысутнасць... гаспадыні. Яе майстры ўяўляюць кожны па-свойму: гордая і незалежная ў аднаго, сціплая і какетлівая ў другога... Менавіта жанчына стала натхненнем пры стварэнні мастацкіх твораў. Ёй выстава і прысвечана, для яе — кветкі. А яны паўсюды: на карцінах, у руках наведвальніц... Аматар бодзі-арту Андрэй Осіпаў малюе белыя і чырвоныя ружы нават на сваёй сакурніцы.

Незвычайная экспазіцыя стала лепшым падарункам да 8-га Сакавіка. Пра гэта казала і член Міжнароднай асацыяцыі мастацтвазнаўцаў, крытык Ларыса Фінкельштэйн: “Толькі такому шматграннаму праекту, як сённяшняя выстава, дзе прадстаўлены творы розных відаў — жывапісу, фатаграфіі, дызайну, магчыма адлюстраваць цікавую, але вельмі складаную натуру сучаснай жанчыны”. Наведвальніцам выстава таксама прыйшлася па душы — аб гэтым гаварылі ўсмешкі на тварах.

ГЕОРГІЙ ШАБЛОК

Імкненне да ўпрыгожвання заўсёды ўласціва жанчынам (заўважана на выставе)

ВЕСТКИ

Супрацоўніцтва на карысць

Юрый Акулаў

Беларускія турыстычныя кампаніі ўпершыню прынялі ўдзел у міжнародным турыстычным кірмашы “Tourest-2007”, які прайшоў у Таліне

На ім былі прадстаўлены больш за 350 кампаній з 29 краін свету. Генеральным консульствам Беларусі ў Эстоніі была арганізавана адзіная экспазіцыя Нацыянальнага агенцтва па турызму.

Як паведаміў генеральны консул Аляксандр Астроўскі, беларускі стэнд наведаў міністр замежных спраў Эстоніі Урмас Паэт. У гутарцы з ім былі абмеркаваны накірункі актывізацыі супрацоўніцтва дзвюх краін у сферы турызму.

Падчас выставы адбылася таксама сустрэча прадстаўніка Нацыянальнага агенцтва па турызму Беларусі Уладзіміра Ян-кавенкі з загадчыцай аддзела турызму мэрэры Таліна Ірынай Свідлоў. Было ўзгоднена пытанне аб правядзенні ў эстонскай сталіцы другога беларуска-эстонскага турыстычнага семінара.

У ракурсе тэлекамеры

Вольга Карнеева

На Першым нацыянальным тэлеканале адбылася прэм’ера чатырохсерыйнага дакументальнага фільма “Тадэвуш Касцюшка. Вяртанне героя” аўтарскага праекта Алега Лукашэвіча “Эпоха”

Журналісты Белтэлерадыё-кампаніі падрыхтавалі унікальныя відэамаатэрыялы пра невядомыя факты з жыцця славуэтага суайчынніка. Тэлегледачы ўпершыню ўбачылі дакументы, асабістыя рэчы, у тым ліку завяшчанне Тадэвуша Касцюшкі.

Здымкі фільма праходзілі ў ЗША, дзе вядомы зямляк зрабіў кар’еру вайсковага інжынера і атрымаў ганаровае званне Нацыянальнага героя, у Францыі (там прайшлі яго студэнцкія гады), а таксама ў Польшчы, дзе Касцюшка праявіў сябе як выдатны генерал і стратэг, і ў Швейцарыі, дзе ён закончыў свой зямны шлях.

У Юравіцкім кляштары шмат старадаўніх рэчаў

Цікавае месца для аматараў вандровак

Валерыя Стасюк

Гісторыка-культурны комплекс у Юравічах, што ў Гомельскай вобласці, аб'явае стаць адным з самых прывабных турыстычных аб'ектаў у краіне

Гэтае месца унікальнае тым, што тут размяшчаюцца адразу некалькі гістарычных помнікаў — старажытная стаянка першабытных людзей і архітэктурны будынік касцёла (пазней царквы) і мужчынскага кляштару, якія былі заснаваны езуітамі ў XVIII

стагоддзі. Зараз у Юравічах праводзяцца работы па абсталяванню стаянкі першабытнага чалавека, ствараецца музей.

Юравічы і цяпер карыстаюцца папулярнасцю ў турыстаў, прычым не толькі ў айчынных. Цікаваць да помнікаў старажытнага горада Кіеўскай Русі ўзраста пасля таго, як летась пры археалагічных раскопках тут былі знойдзены галава маманта з біўнямі, якія цалкам захаваліся. Пасля завяршэння рэканструкцыі гэты комплекс і ўвогуле не будзе мець сабе роўных у Беларусі.

Залацінкі творчай афармленчай справы

Штогод у конкурсе “Мастак і кніга” прымаюць удзел каля 100 мастакоў-ілюстратараў

Спалучэнне цікавага тэксту і зробленага з душой афармлення беларускіх выданняў падабаецца не толькі чытачам, але і спецыялістам, пра што сведчаць высокія дасягненні на міжнародных форумах.

Сёлета пераможцамі конкурсу “Мастак і кніга” сталі мастаграфік Уладзімір Вішнеўскі за малюнак да кнігі А. Радзівіла “Фаўст: клавір”, Сяргей Шабохін за малюнак да кнігі “Як мужык гуся дзя-

ліў”, Уладзімір Доўгял за мастацкае афармленне кнігі К. Гальдоні “Труфальдзіна”.

Сваіх “герояў” знайшлі ўзнагароды і ў конкурсе на лепшую беларускую ілюстраваную паштоўку. У ім прынялі ўдзел каля 70 мастакоў. Шаснаццаць з іх атрымалі дыпломы. У прыватнасці, за лепшую “рэлігійную паштоўку” ўзнагароджаны мастак Аляксандр Зінкевіч, за “віншавальную” — Ксенія Алісвятка, “сувенірную” — Дар’я Букаціна, а ў намінацыі “Мастацкая паштоўка” перамогу атрымаў Аляксандр Грышкевіч.

СУСТРЭЧЫ

Глыбокая плынь мовы

Выдадзены алфавітны даведнік па культуры беларускай мовы “Слоўка за слоўкам”. Яго аўтар, вядомы мовазнаўца, доктар філалагічных навук, прафесар Арнольд Міхневіч, адсвяткаваў свой 70-гадовы юбілей якраз напярэдадні з’яўлення даведніка.

нольд Яфімавіч заўважаў:

— Мы скончылі працаваць над новым варыянтам правапісу 1959 года. Змены абумоўлены перш за ўсё няспынным развіццём жыцця. А мова, калі ў ёй ёсць нацыянальны дух, імкнецца яго захоўваць ва ўсе часы.

Перад усім, многія часта блытаюцца пры выбары таго ці іншага слова. Напрыклад, гавораць: “у нас вялікая ўдечка кадрэў” замест “у нас вялікая цякучасць кадрэў”. Альбо словы “каханне” і “любоў”. У беларускай мове гэтыя паняцці вельмі дакладна размяжоўваюцца, хоць, часам, замежнікам складана зразумець гэта.

Узрост як падмурак для новых набыткаў

Штотыднёвік “Літаратура і Мастацтва” адзначае юбілей — 75 гадоў з дня выхаду першага нумара

Павел Гаспадыніч

Варта адзначыць, што з самага пачатку сваёй біяграфіі, “ЛіМ” пачаў размяшчаць на старонках не толькі “сухую” інфармацыю пра літаратурныя здабыткі творчай інтэлігенцыі, але і друкаваў вершаваныя і праявілі творы многіх таленавітых аўтараў. У свой час на старонках гэтага выдання выступалі такія пісьменнікі, як Іван Мележ, Іван Шамякін, Васіль Быкаў, Уладзімір Караткевіч, Алесь Разанаў і іншыя.

З нагоды юбілейнай даты ў Доме Прэсы была наладжана прэс-канферэнцыя. Першы намеснік міністра інфармацыі Лілія Ананіч зачытала віншавальны ліст ад кіраўніка дзяржавы. Шмат хто з дзеячаў культуры, мастацтва, літаратуры выступіў з віншавальнымі словамі. Граматамі былі адзначаны супрацоўнікі газеты.

Я сустрэўся з галоўным рэдактарам штотыднёвіка Анатолям Казловым, які адказаў на мае пытанні.

— **Анатоль, раскажыце пра адметныя накірункі сённяшняга “ЛіМа”.**

— Як вядома, наша выданне разлічана на падрыхтаванага чытача, на тых, хто цікавіцца літаратурай, мастацтвам.

Уласна кажучы, мы інфармуем пра ўсе самыя цікавыя падзеі з культурнага жыцця краіны і замежжа. Адзначу, што разам з традыцыйнымі рубрыкамі з’явіліся і новыя. Напрыклад, апошнім часам “Мабільныя літсувязі” (гутаркі з цікавымі творцамі), “Пасольскі клуб” (інтэрв’ю з кіраўнікамі дыпламатычных місій у Беларусі). Не будзе перабольшаннем, калі скажу: хто не здолеў набываць у кнігарні, тэатры, на выставе, дэзнаецца пра культурнае жыццё ў “ЛіМе”.

Між іншым, гэта значна палепшыла свой вонкавы выгляд — яна пачала вы-

ходзіць у чатырохколерным паліграфічным выкананні.

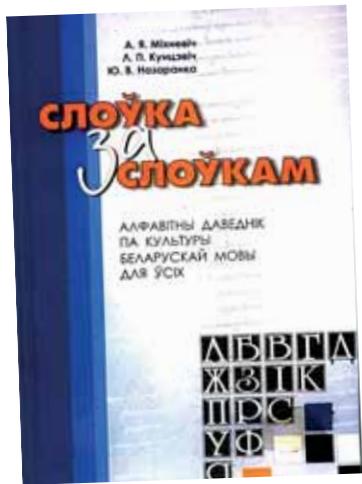
— **Што з каштоўных набыткаў мінулага засталася ў газеце?**
— Лепшыя традыцыі “ЛіМ” захоўвае і сёння. Мы расказваем пра тое, чым жывуць і пра што думваюць праявілі і паэты, кампазітары і мастакі, акцёры, навукоўцы. Друкуем матэрыялы пра тых, хто стаяў ля вытокаў газеты. Напрыклад, пра Янку Купалу і Якуба Коласа: яны былі аўтарамі і дарадцамі “Літаратуры і Мастацтва”. Выданне змяшчае матэрыялы, прысвечаныя іх жыццю і творчасці. Сёлета год, як вядома, на ініцыятыве Саюза пісьменнікаў Беларусі абвешчаны Літаратурным годам Янкі Купалы і Якуба Коласа. Аднаведна, усе падзеі, якія адбудуцца ў краіне, будуць адлюстраваны на старонках нашай газеты.

— **І некалькі словаў пра сучасных пісьменнікаў, якіх друкуе ваша газета...**

— На працягу свайго існавання “ЛіМ” садзейнічаў у літаратурным жыцці ўсім тым, каго сёння ведаюць не толькі ў краіне, але і за яе межамі. На маю думку, ніводны беларускі пісьменнік у тэатры і іншыя часы не абмінуў сваёй увагай “ЛіМ”. Надрукавацца ў штотыднёвіку лічылася за гонар. І сёння гэта — таксама прэстыж.

ГЕОРГІЙ ШАБОХІН

Галіна Суша

У прадмове да выдання Міхневіч адзначае, што матэрыялы, сабраныя ў “даведніку для ўсіх”, служаць адной мэце: дапамагчы лепш асэнсоўваць факты мовы, падкрэсліць ролю моўцы, навучыць свядома ставіцца да ўласнага маўлення. Тры гэтыя бакі аналізу слоўнай камунікацыі ўтвараюць тое, што прынята называць культурай мовы.

Падчас нашай сустрэчы Ар-

— Зразумела, кожны з нас павінен ведаць чалавечую мову. Бо чалавек не проста homo sapiens, а homo loquens — чалавек, які гаворыць. З няведаннем роднай мовы страчваецца тое, што называецца нацыянальна-культурным светаўспрыманнем. І тут у вас паступова можа ўзнікаць іншая ацэнка на-культурная карціна свету. Вось чаму ЮНЕСКА прыняла “Сусветную дэкларацыю культурнай разнастайнасці”, а не дэкларацыю “Пераходзім на англійскую мову”, хоць гэта і рацыянальна. Захваць культурную разнастайнасць — значыць захаваць і ўсе мовы, якія існуюць на свеце.

Палёт — нармальны

Віктар Міхайлаў

Гродзенскі аэрапорт у 2007 годзе плануе прымаць транспартныя самалёты 20 авіякампаній

Па словах начальніка Гродзенскага філіяла дзяржаўнага прадпрыемства “Белэранавігацыя” Анатоля Купрашэвіча, у выкарыстанні гродзенскага аэрапорта зацікаўлена большасць еўрапейскіх авіякампаній, якія ажыццяўляюць грузаперавозкі на далёкія адлегласці. Іх цяжкія транспартныя самалёты (тыпу расійскіх ІЛ-76) рэгулярна здзяйсняюць тэхнічную пасадку ў Гродна, напрыклад з мэтай дазапраўкі.

Сёлета Гродзенскі аэрапорт ужо прымаў самалёты з краін Скандынавіі, Швейцарыі, Кіпра, Ірана, Ірака, Афганістана. І гэта вельмі выгадна.

Пінск. Від з ракі. пач. XX ст.

Парэчча. Царква. 1916 г.

Пінск. Рэальнае вучылішча на Вялікай Кіеўскай вул. пач. XX ст.

Знічкі Яўчыны

Атрымаўшы шчаслівую журналісцкую нагоду пагутарыць з сусветна вядомым шахматыстам Анатолем Карпавым, не прамінуў спытаць і пра настаўнікаў вялікага майстра. У адказ пачуў імя — Сямён Абрамавіч Фурман, якое мала што тады мне гаварыла. Гэта ўжо пазней я даведаўся, што ў Фурмана сувязь з Беларуссю самая непасрэдная.

Пінск. вул. Пілсудскага. 1930 гг.

Пінск. Палац Скірмунтаў. пач. XX ст.

Пінск. Прыстань. 1930 гг.

Алесь Карлюкевіч

Нарадзіўся будучы grosмайстар, які вывёў на шырокі шахматны прасцяг дванаццатага чэмпіёна свету, у нашым беларускім Пінску, 1 снежня 1920 года. Сярод пінскіх яўрэяў прозвішча Фурман ці не самае распаўсюджанае. У спісе грамадзян яўрэйскай нацыянальнасці, якіх знішчылі нямецка-фашысцкія захопнікі ў перыяд акупацыі ў Пінску, Фурманаў я налічыў болей за 60 чалавек. Сярод іх мог быць і Сямён... Праўда, ён яшчэ ў часы польскага прыгнёту разам з бацькамі эвакуіраваўся ў Ленінград. Перад Вялікай Айчыннай вайной працаваў на адным з ленінградскіх заводаў. У 1945 годзе малады чалавек ужо становіцца майстрам спорту. 3 году ў год удзельнічае ў чэмпіянатах Ленінграда. У 1953 займае першае месца. Праз год дзеліць з сапернікамі 1—3 месцы, у 1957 — 1—2 месцы. Удзельнічае ў чэмпіянатах СССР. Лепшы вынік — трэцяе месца ў 1948 годзе. У складзе каманды Ленінграда двойчы становіцца чэмпіёнам СССР. Удзельнічае на чэмпіянаце Еўропы ў 1961 годзе. Першы на міжнародным турніры “Паляніца — Здруй”. Займае трэцяе месца на турніры “Бад — Лаутэрберг”

у сталым ужо ўзросце — у 1977 годзе.

Але, відавочна, галоўнай адзнакай заслуг нашага земляка з’яўляецца падрыхтоўка ім чэмпіёна свету Анатоля Карпава. Сямён Абрамавіч трэніраваў таленавітага маладога чалавека, пачынаючы з 1969 і да самай смерці ў 1978 годзе. І вось што ў свой час раскажаў мне Карпаў, не “прывязваючы” настаўніка да Пінска:

— Сямён Абрамавіч зрабіў велізарны ўклад у развіццё шахматнай тэорыі. Майстэрства ў іспанскай партыі, у іншых дэбютах — у гэтым яму не было роўных. У 90-х гадах мінулага стагоддзя я выдаў кнігу, прысвечаную шахматнай спадчыне Фурмана, у якой таксама змясціў успаміны многіх яго калег. А ў Ленінградзе, (цяпер — Санкт-Пецярбург), з 1982 года праводзіцца шахматныя мемуарыялы Фурмана...

Добра было б, на маю думку, адпаведным чынам ушанаваць памяць вядомага шахматыста на радзіме, у Пінску.

Наогул, Пінск даў пучэўку ў вялікае жыццё многім і многім спартсменам, военачальнікам, майстрам мастацтва, пісьменнікам...

Рышард Капусцінскі, бацькі якога працавалі ў Пінску настаўнікамі пачатковых класаў, нара-

дзіўся ў 1932 годзе. Бацьку прызвалі ў польскае войска ў 1939 з пачаткам Другой сусветнай вайны. Сям’я ў 1940 пераехала ў Варшаву. У 1955 годзе Рышард заканчвае гістарычны факультэт Варшаўскага ўніверсітэта. Піша вершы, займаецца журналістыкай. Шмат вандруе па свеце як карэспандэнт Польскага агенцтва друку. Піша кнігі-рэпартажы з гарачых кропак свету. “Імператар” — пра Эфіопію. “Шахіншах” — пра Іран. “Яшчэ адзін дзень жыцця” — пра

Анголу. Напісаў Рышард і кнігу, прысвечаную Савецкаму Саюзу, многія яе старонкі складзены з дзіцячых уражанняў пра Пінск. Памёр пісьменнік 23 студзеня 2007 года.

А ў Маскве добра ведаюць паэта-пінчаніна Валерыя Грышкаўца, які часам жыве то ў Пінску, то ў Расіі. Яго кнігі вершаў — “Время откровений”, і «Круг аистинный» — нясуць на сабе выразную пячатку палескай рэчаіснасці.

Менавіта праз Пінск,

прыбягаючы на пасяджэнні літаратурнага аб’яднання ў раённую газету “Полесская правда”, уваходзіла ў вялікую літаратуру зорка айчыннай паэзіі Яўгенія Янішчыц. Да яе 60-годдзя пінскі журналіст Мікалай Елянеўскі падрыхтаваў кнігу ўспамінаў “Невядомая Жэня, альбо Крык наўздагон”. На вуліцы Веры Харужай, якая ў розныя часы называлася Францыскаўскай, Камунальнай, — знаходзіцца дом пад нумарам 12, у якім размешчана рэдакцыя “раёнкі”. Можна было б тут і мемарыяльную дошку ўсталяваць. А ўзгадаць можна не толькі Яўгенію Янішчыц. Дарэчы, шкада, што па сённяшні дзень (а ўжо хутка дваццаць гадоў, як не стала Жэні) ў Пінску няма помніка зямлячцы, якая, пагадзіцеся, з’яўляецца сапраўдным сімвалам Палесся, яго велічнасці і глыбокай прыгажосці.

Вандроўку літаратурна-мастацкага кшталту можна весці па Пінску, здаецца, доўгія і доўгія гадзіны. Нельга пры гэтым абысці ўвагай мастака Мікалая Рыгоравіча Казлоўскага (нарадзіўся ў Пінску ў 1935 годзе) — ён доўгі час працаваў на фанерна-запалкавым камбінаце, а пасля настаўнікам малявання. Серыя графіч-

ных работ таленавітага майстра — “Стары Пінск” — даўно варта шырокага друкаванага прадстаўлення. Рэпрадукцыі, між іншым, маглі б стаць і асновай для паштовак пра Пінск сучасны. Хіба ж заўтрашнія філакартыстычныя зборы не ствараюцца сёння?.. Пінск — таксама радзіма кніжнага графіка Мікалая Байрачнага. Асабіста добра памятаю яго ілюстрацыі да кнігі Івана Бурсава “95 вожыкаў” і “Францыск Скарына” Анатоля Клышкі.

Роднаму Палессю прысвяціў многія свае лінаграфічныя і літаграфічныя пінчанін Васіль Мітрафанавіч Ткачук. Не выпадкова ж працуе ў горадзе, пачынаючы з 1965 года, уласная карцінная галерэя. У свой час з дазволу Міністэрства культуры СССР славітая Трацякоўка перадала гораду над Пінай работы Айвазоўскага, Васняцова, Шышкіна, Макоўскага і яшчэ шмат каго з ліку знакамітасцяў сусветнага маштабу.

Пінск мастацкі, літаратурны — гэта і Пінск, дзе нарадзіліся беларускі архітэктар, акадэмік Іван Жалтоўскі, польскі эканаміст Лех Беднарскі, расійскі мікрабіёлаг Шабсай Машкоўскі, адзін з першых выпрабавальнікаў парашутаў Якаў Машкоўскі (колішняя Катлярская вуліца названа ў яго гонар). З Пінскам звязаны лёсы першага прэзідэнта Ізраіля Хаіма Вейцмана, прэм’ер-міністра Ізраіля Голды Меір... І ўсе яны, бы тыя знічкі ў бясконцай прасторы, расказваюць вякам і тысячагоддзям пра горад над Пінай, дзе нараджаюцца зоркі.

© В поісках утраченного Паштоўкі з калекцыі Уладзіміра Ліхадзедава

ПОЗІРК У ГІСТОРЫЮ

Раманы без працягу

У расійскага паэта Уладзіміра Маякоўскага мог быць нашчадак, генетычна звязаны з Беларуссю

Павел Гаспадыніч

Сонечка... Так яе звалі ўсе — знаёмыя, сябры, у сям'і. Надзвычай прыгожая беларуская дзяўчына, лёс якой перакрываўся з лёсам трох “волатаў” рускай і сусветнай літаратуры — Севяраніна, Чукоўскага, Маякоўскага.

Аднойчы, вясной 1913 года ў Мінску выступалі са сваімі вершамі расійскія паэты Фёдар Салагуб і Ігар Севяранін. Акурат перадыхаючы на сцэну да Салагуба падбегла гімназістка, якая таксама прысутнічала на вечары. І са словамі “Я люблю вашы вершы і вас!”, не зважаючы на перапоўненае памяшканне, пацалавала здзіўленага гасця. У той самы дзень Соня Шамардзіна пазнаёмілася і з Севяраніным. Нягледзячы на тое, што першы пацалунак “займеў” Салагуб, рамантычныя адносіны ўзніклі менавіта з Ігарам. Паэт, які на той час карыстаўся неверагоднай папулярнасцю ў жанчын, прызнаўся: “Я в Соньку не шукаю влюблен и страстью к Соньке распален”.

Неўзабаве Соня пераязджае ў Пецярбург вучыцца на Бястужаўскіх курсах. У гэты перыяд яна захапляецца тэатральным мастацтвам, прычым, па сведчаннях сучаснікаў, якія бачылі выступленні Шамардзіной, акцёрскія здольнасці ў яе былі выдатныя. У гэты ж час ёй зноў “пашчасціла” — яна знаёміцца з Карнеем

Чукоўскім, які, як і раней Севяранін, не здолеў выстаяць перад прыгажосцю беларускі. Пачынаецца новы раман...

Неяк Чукоўскі прапанаваў Шамардзіной пайсці на вечар футурыстаў, не ведаючы, што з гэтага выйдзе... Яна пагадзілася. Менавіта тады яшчэ адной ахвярай красуні стаў сам Маякоўскі. Новае каханне разгараецца ў сэрцы дзяўчыны. І адносіны Шамардзіной і Маякоўскага доўжацца больш, чым з папярэднікамі. Закаханыя амаль не разлучаюцца.

З успамінаў самой Соні Шамардзіной:

“Вярталіся аднойчы з нейкага канцэрта... Неба было хмарнае. Толькі зрэдку дзе-нідзе з’явіцца зорка. Імгненна склаўся верш: “Послушайте! Ведь если звезды зажигают — значит, это кому-нибудь нужно?..” — Маякоўскі трымаў мою руку ў сваёй кішэні і гаварыў пра зоркі.”

Праз некаторы час яна збіраецца на канікулы ў Мінск. Праводзяць Сонечку Севяранін з букетам блакітных руж і Маякоўскі з фіялкамі. Апошні заўважыў: “Цябе праводзяць два найвялікшыя паэты сучаснасці”. Што ж

КАЦЬРЫНА ШАПАШНИКАВА

датычыцца Ігара Севяраніна, сваё захапленне беларускай як таленавітай артысткай ён адлюстравыў у паэтычных радках:

*Я был свидетелем успеха
Ее эстрадного, и эхо
рукоплесканий огневых
До сей поры в ушах моих.*

Нарадзіўся Соня адчуларптоўнае недамаганне. Севяранін, з якім беларуска працягвала ліставацца, меркаваў, што гэта ад пастаянных артыстычных выступленняў, якія адбіраюць шмат энергіі. На самой справе, Шамардзіна была ця-

Спіс
намінантаў
акрэслены

Дзіяна Грышанава

Сёлета на атрыманне прэміі Саюзнай дзяржавы ў галіне літаратуры і мастацтва прэтэндуюць мастацкі кіраўнік Нацыянальнага аркестра сімфанічнай і эстраднай музыкі Беларусі, народны артыст рэспублікі, прафесар Міхаіл Фінберг, народны артыст Беларусі Уладзімір Гасцюхін і скульптар-архітэктар Валянцін Занковіч

Другога красавіка, у Дзень яднання народаў Беларусі і Расіі, пройдзе пасяджэнне Экспертнага савету пры Пастаянным камітэце Саюзнай дзяржавы, дзе і адбудзецца вылучэнне кандыдатаў на атрыманне прэміі.

Расія ўжо назвала сваіх магчымых намінантаў. Сярод іх — народны артыст Расіі, акадэмік Міжнароднай акадэміі тэатра, галоўны рэжысёр двух маскоўскіх тэатраў (імя Маякоўскага і тэатра на Пакроўцы) Сяргей Арцыбашаў, акцёр Уладзіслаў Галкін і заслужаны мастак Расіі Алена Качалаява. Цікава, што Гасцюхін і Галкін здымаліся разам у папулярным серыяле “Дальнабойшчыкі”.

Адзначым, што гэтыя прэміі (іх усяго тры) з’яўляюцца міждзяржаўнымі. Яны прысуджаюцца раз у два гады.

Наступную, чацвёртую, прэмію Саюзнай дзяржавы ў галіне літаратуры і мастацтва лаўрэатам уручаць падчас “Славянскага базару” ў Віцебску.

КРЫЖАВАНКА

Па творчых сцяжынках песняра

Па гарызанталі:

7. Беларускі пісьменнік, крытык. Быў блізка знаёмы з Я. Коласам і Я. Купалам. Даследаваў іх творчасць. 8. “Парэчка — слаўная мясіца,/ Куток прыгожы і вясёлы:/ Як мора — лес, як неба — долы,/ Зіхціць у кветках ...” 3 паэмы “Новая зямля”. 10. Невялікае судна для прагулак. 11. Вёска ў Пінскім раёне, дзе Я. Колас настаўнічаў у 1905 годзе. 12. “Мой мілы Янка, мой Купала!/ У агульны вір нас ... угнала”. 3 паэмы “Новая зямля”. 15. Вядомы дзеяч беларускага нацыянальна-вызваленчага руху, рэдактар-выдавец “Нашай нівы”. 18. Смутак, шкадаванне. 19. Беларускі паэт, удзельнік рэвалюцыйнага руху ў Заходняй Беларусі. 20. Верш Я. Коласа, напісаны ў 1943 годзе, упершыню надрукаваны ў Ліме ў 1958 годзе. 21. “Тым часам Спас святы мінуўся,/ І лес у чырвань апрануўся./ Дрыжаць у золаце .../ І гнуцца кісці верабіны”. 3 паэмы “Новая зямля”. 22. Псеўданім Я. Коласа, пад якім у “Нашай ніве” быў надрукаваны яго верш “Бунт”. 24. Вёска ў Пухавіцкім раёне, дзе Я. Колас з сям’ёй жыў у 1933–1934 гадах. 26. “Ды хоць бы пан, а то — .../ Так, шалахтун, байструк, пралаза... 3 паэмы “Новая зямля”. 30. Верш Я. Коласа, напісаны ў 1910 годзе. 32. Верш, напісаны ў 1906

годзе і надрукаваны ў газеце “Наша доля”. 33. Верш Я. Коласа, напісаны на рускай мове ў Альбуці ў 1902 годзе. 34. Верш Я. Коласа, напісаны ў 1907 годзе, упершыню надрукаваны ў “Нашай ніве”. 35. Галоўная праца вядомага філалага-славіста Я. Карскага, у якой змешчана аўтабіяграфія Я. Коласа.

Па вертыкалі:

1. Частка неба над гарызонтам. 2. Аматыр кнігі. 3. “Зашуміць ... густая,/ Кветкі ў лузе засмяюцца”. 3 верша “Вясна” (1908 год). 4. Латышскі паэт, драматург, з якім у 1926 годзе сустракаўся Я. Колас. 5. “Які ты, ... нецярпячка,/ Няхай цябе загопча качка! 3 паэмы “Новая зямля”. 6. Верш Я. Коласа, напісаны ў 1937 годзе. 9. Імя маці Я. Коласа. 13. Вядомы рускі пісьменнік, аўтар апавядання “Лес шуміць”, творами якога захапляўся Я. Колас. 14. Дзявочае прозвішча жонкі

Я. Коласа. 16. Апавяданне, напісанае ў 1941 годзе і надрукаванае ў часопісе “Зоркі”. 17. Вядомы беларускі паэт, аўтар кнігі “Колас расказае пра сябе”. 23. “Былі тут розныя будынкі:/ Гуменцы, гумны і адрынкі,/ Хлявы і стаўні, і .../ Добра набытку былі горы.” 3 паэмы “Новая зямля”. 25. Засценак, у якім нарадзіўся Я. Колас. 27. Тое, што і мяцеліца. 28. “Кальмага Рым — ...” Верш Я. Коласа (1942 год). 29. “Але ... — пачатак лету./ О, колькі ў ім яшчэ прысвету!” 3 паэмы “Новая зямля”. 31. “Бо на полі бульбы многа,/ Бульбы можна напчы./ І бярэ тут рух малаго,/ На ... нясе карчы” 3 паэмы “Сымон — музыка”. 33. “...Ды я душою ажываю,/ Як вокам мыслі азіраю/ Цябе, мой луг і бераг родны,/ Дзе льецца ... срэбраводны...” 3 паэмы “Новая зямля”.

Лявонцій Целеш

Адказы на крыжаванку

Па гарызанталі:
1. Небасхіл. 2. Кніпадоб. 3. Трава. 4. Райнік. 5. Хлопчык. 6. “Парад”. 9. Ган-
Жацько. 13. Караленка. 14. Каменская. 16. “Салавей”. 17. Лужанін. 23. Аборы. 25.
“Зіма”. 32. “Беларусь”. 33. “Ніва”. 34. “Прытнікі”. 35. “Беларусь”.
Па вертыкалі:
7. Бабарэка. 8. Лужавіна. 10. Яхта. 11. Пінкавічы. 12. Лопі. 15. Уласаў. 18.
Жацько. 19. Салагуб. 20. “Слова”. 21. Актыві. 22. Лесавік. 24. Талка. 26. Зараза. 30.
“Зіма”. 32. “Беларусь”. 33. “Ніва”. 34. “Прытнікі”. 35. “Беларусь”.

